

Логіка серця

Романтизм

кн.XVIII – 30-40 рр. XIX ст.

*Є видовище прекрасніше, ніж недоб
амбіна мудської душі...*

В. Гюго

Період «романтизм»

Середньовічні жанри

РОМАНС

пірична та геройча
іспанська пісня

РОМАН

епічна поема про лицарів,
написана романською мовою

Романтизм

незвичайне, фантастичне, що не існувало в реальному житті.
ам про що можна було протитати в книжках, романах

РОМАНТИЗМ

літературний напрям як виклик класицизму

РОМАНТИЗМ

від фр. *romantisme*

напрям у літературі і мистецтві

кн. XVIII ст. Німеччина, Велика Британія, Франція

початок XIX ст. Польща, Російська імперія, Австрія, США

Основні літературні постулати
романтизму сформував

В. Гюго

в Передмові до драми «Кромвель»

«Удармо молотком по теоріях,
постиках, системах!

Скиньмо цю стару штуркатурку,
що закриває фасад мистецтва.
Східце ані правил, ані зразків...»

Історичні події доби романтизму

1789-1799 - Французька буржуазна революція

11 липня 1789 р. - зруйнувавши Інститут, від його руїн висаджено «Дерево Свободи». Головне гасло: «Свобода, Рівність, Братерство».

26 серпня 1789 р. - прийнято «Декларацію прав Людини та Громадянства».

1793-1794 рр. - диктатура якобінців та терор

1793-1798 рр. - громадянська війна та інтервенція сусідніх держав

1794-1799 рр. - Директорія

1799-1815 рр. - доба наполеонівських війн

1814-1830 рр. - період Реставрації династії Бурбонів

1830 р. - Ліонська революція

ВІЗВОЛЕННІ РУХИ В

Італії проти Австрії (1848-1849),

Ірані проти Туреччини (1821-1837).

Польщі проти Росії (1830-1831).

Ірландії проти Англії (1829-1843)

30-40 рр. - доба промислової

XIX ст. революції в Європі

Періоди літератури романтизму

Ранній романтизм
(1790-і рр. - поч.XIX ст.)

Новаліс,
В.Вордsworth,
В.Блейк

Зрілий романтизм
(1815-1830 рр.)

Дж.Кітс, П.Б.Шеллі,
Дж.Г.Байрон, В.Скотт;
Е.Т.А.Гофман, Г.Гейне;
В.Гюго, Ж.Санд, О.Дюма

Пізній романтизм
(1830-1850 рр.)

А.Міцкевич; Ш.Петефі;
Дж.Ф.Купер, Е.По;
О.Пушкін, М.Лермонтов,
М.Гоголь, Т.Шевченко,
П.Куліш

Пегії літератури романтизму

Народно-фольклорна

казки братів Грімм, «Вечори на хуторі біля Диканьки» М. Гоголя та ін.

Гротесково-фантастична

твори Е. Гофмана, деякі з «Петербурзьких повістей» М. Гоголя та ін.

Байронівська

твори Дж. Байрона, Г. Гайне, А. Міцкевича, Ш. Петефі, О. Пушкіна, М. Лермонтова та ін.

Вальтерскоттівська

історичні романи В. Скотта, «Тарас Бульба» М. Гоголя, «Чорна рада» П. Куліша та ін.

Філософська основа: ідеалістична філософія

Іммануїл Кант (1724-1804)

Ідея Бога, волі, безсмертя є необхідною передумовою моральності. Центральний принцип — категоричний імператив

Йоганн Фіхте (1762-1814)

Людське «Я» єдина реальність, повага до індивідуальності, необмежена особиста свобода

Георг Гегель (1770-1831)

Первинність духу, свідомості; природний, історичний і духовний світ - це рух і розвиток. Основне поняття - "абсолютна ідея"

Фрідріх Шлегель (1772-1829)

Принцип історизму (зв'язок літератури з дійсністю), творча інтуїція, роль міфології, теорія щодо ролі мистецтва в розвитку дійсності, теорія контрастів

Йоганн Гердер (1774-1806)

Культура і література живляться духовними здобутками і традиціями різних народів

Фрідріх Шелінг (1775-1854)

Ідея безмежності проявів природи, яка дає зразок багатогранного пізнання світу, пріоритет інтуїції, свобода виявлення особистості, істина - у сфері почуттів і підсвідомого

Світосприйняття

ПЕСИМІЗМ

РОЗЧАРУВАННЯ

ворохий
недосконалій
даний від народження

Реальний світ

Ідеальний світ

гармонійний
прекрасний
плід уяви

«Світ розлюєся і напружує
тріщини пройшли через серце поета» Ф.Гейне

Iдеї та ідеали романтизму

I Д Е ї

- Національна, індивідуальна самобутність
- Співчуття до «маленької людини»
- Свобода митця: заперечення будь-яких правил, канонів у мистецтві

I Д Е А л и

свобода
кохання
гармонія
природа
творчість
краса

Риси романтизму

заперечення рационалізму

неприйняття буденності

звеличення «життя духу»

індивідуалізм

звернення до Середньовіччя

екзотика (країн та природи)

пейзаж - втілення душі світобудови
і настрою митця

історизм

колорит епохи та колорит місцевості

захоплення фольклором

Романтичний герой

пристрасний бунтар

прагне свободи

індивідуаліст

мрійливий

здатний на самопожертву

схильний до містицизму

Карл Фридік
Альбертінен над місцем панахи

Принцип романтизму:

незвичайні герої в
незвичайних обставинах

Центр уваги:

внутрішній світ людини,
її стосунки із
навколишньою дійсністю,
психологічні проблеми її
внутрішнього «я»

Романтичний конфлікт

Незвичайний
герой

Оточений світ

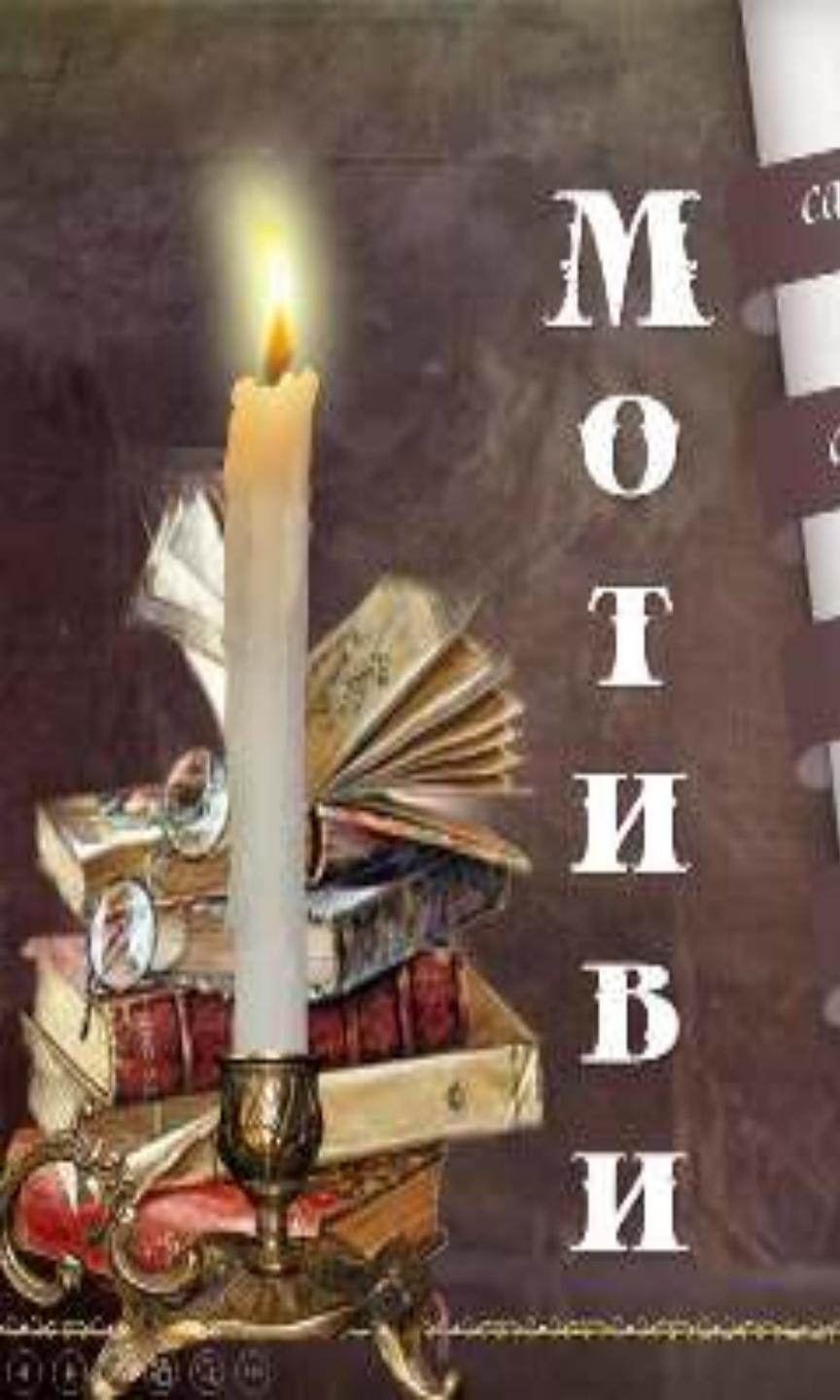
вороже або напіввороже людське
оточення, яке не розуміє героя,
протистоїть йому, намагається пригнітити
його волю, обмежити його свободу

ПРАГНЕ

поринути у світ фантазії
і там сховатися від
реальності

АЛЕ

гине в конфлікті з цим зовнішнім
ворожим середовищем

М о т и в и

самопісль

сітова скріпка

національна муз.

романтичний сундук

некоректність

Розмаїття жанрів

Поема

Байрон, Пушкін,
Лермонтов,
Лонгфелло

Казка

брати Грімм,
Гофман, Пушкін

Роман у віршах

Байрон, Пушкін

Пірика

Байрон, Гейне,
Міцкевич, Пушкін,
Лермонтов

Балада

Міцкевич, Гейне

Цикл романів

Ф.Купер

Детектив

Е.А.По

Повість

Гофман, Пушкін,
Гоголь

Історичний роман

В.Скотт

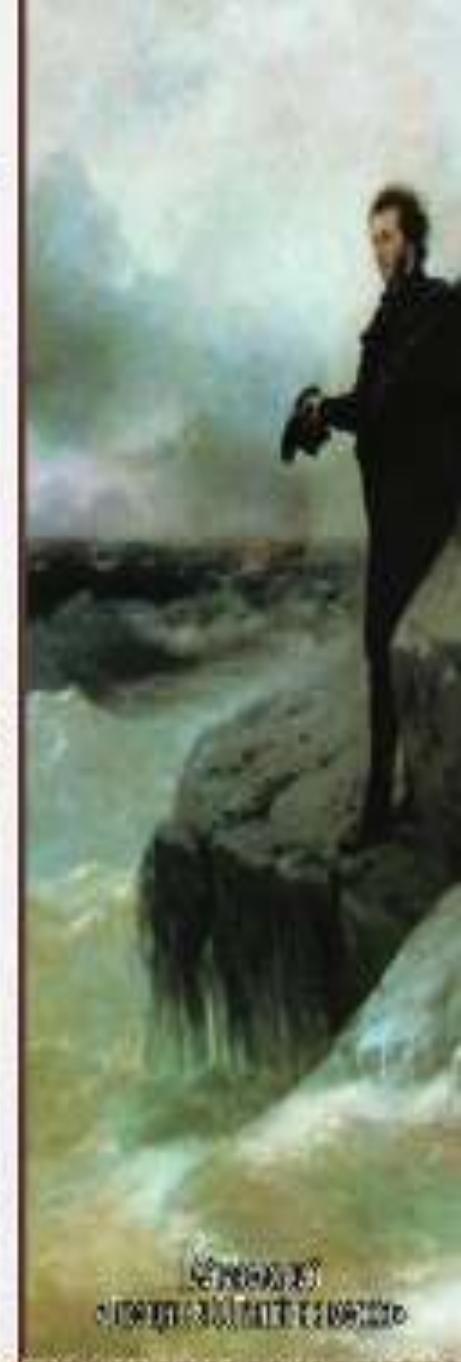
Пригодницький роман

В.Гюго, Ж.Санд,
О.Дюма

Художники доби романтизму

Портретный живопис

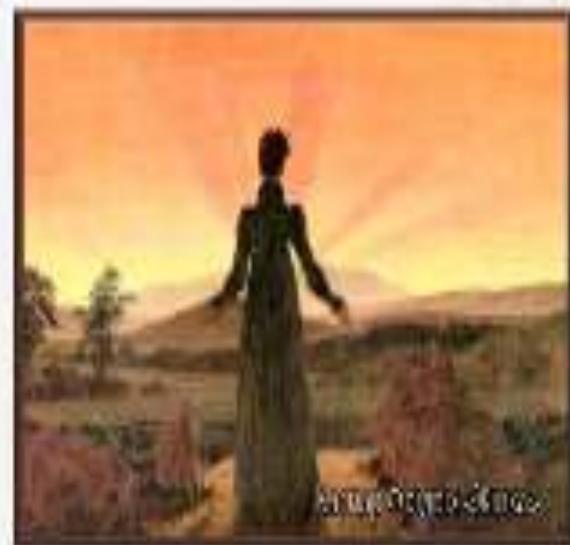
Үргедүрмөх ...

Карл Фридрих Альбрехт фон Кюнель

Карл Фридрих Альбрехт фон Кюнель

Карл Фридрих Альбрехт фон Кюнель

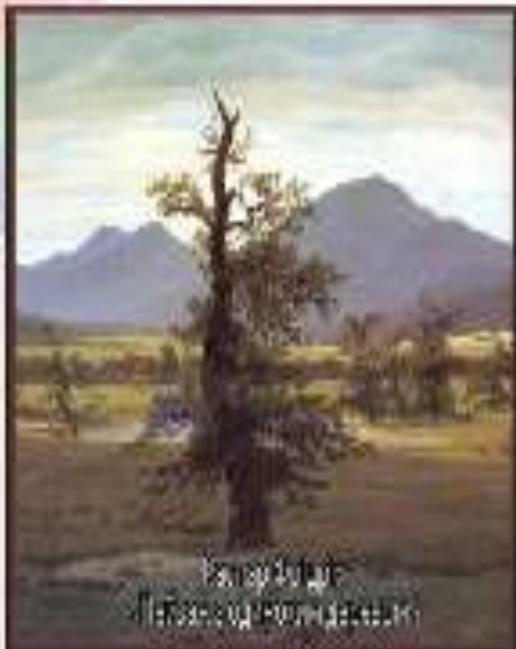

Карл Фридрих Альбрехт фон Кюнель

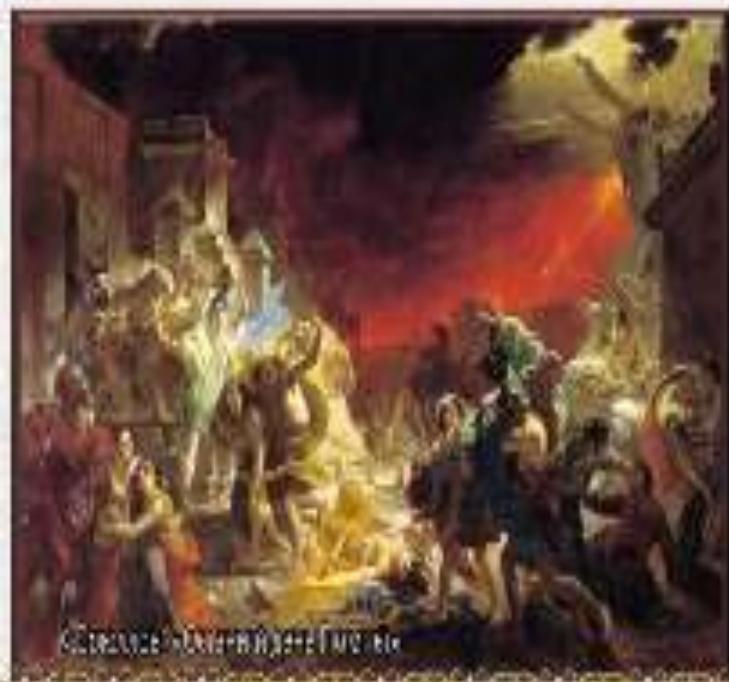

Карл Фридрих Альбрехт фон Кюнель

Романтичний пейзаж

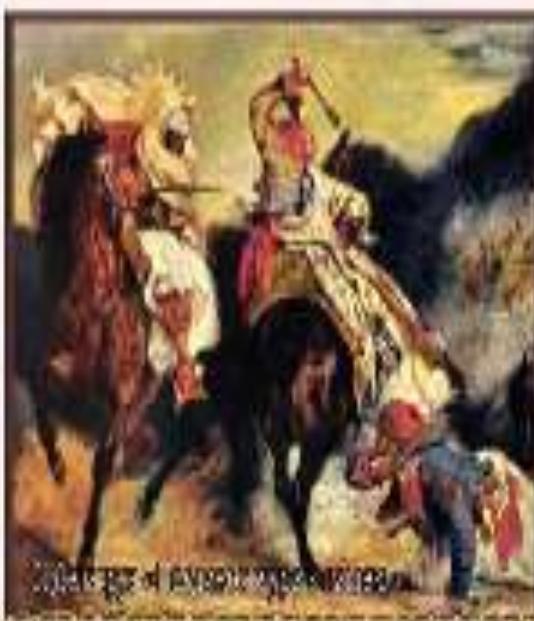
Убогомові зі стихією

Історія отчіна романтиків

Екзотика сходу

Романтизм у музыци

Л.Бетховен

Н.Паганині

Дж.Россіні

Ф.Шопен

Р.Шуман

Г.Бізет

Ф.Ліст

Р.Вагнер

Й.Брамс

П.Чайковський

Афоризми романтиків

- Романтичним є саме те, що створює сентиментальний зміст за допомогою фантастичної форми. Фрідріх Шлегель
- Нехай вірить поет у одного Бога або в багатьох Богів, у Плутона або в Сатану... або ні в що не вірить; нехай пише прозою або віршами; нехай оселиться в будь-якому сторіччі, в будь-якому кліматі; нехай зараховує себе до стародавніх або нових авторів; нехай музою його буде антична муз або середньовічна фея... Поет вільний. Віктор Гюго
- Той, хто не зазнав щастя в нинішньому світі, хто не знайшов того, що шукав, нехай заглибиться у світ книг та мистецтва чи зануриться в природу — це вічно юне втілення старовини й сучасності. Новаліс
- Весь світ мені чужий, і я чужий для світу. Дж.Г.Байрон
- Ким в звичайні люди щодо інших створінь землі, тим в митці щодо звичайних людей. Фрідріх Шлегель

Запитання та завдання

- Назвіть головні історичні передумови виникнення романтизму.
- Дайте визначення романтизму.
- В яких країнах романтизм мав поширення?
- Чому письменники-романтики не бажали підпорядковувати свою творчість певним загальновстановленим правилам, як це до них, наприклад, робили представниками бароко або класицизму?
- Що таке «романтична двосвітність»? Дайте характеристику цьому поняттю.
- Схарактеризуйте романтичного героя.
- Які основні риси романтичного стилю?
- Які ви знаєте лейтмотиви літератури романтизму?
- Які жанри літератури домінували в добу романтизму? Чому?
- Назвіть найвидатніших представників романтизму в літературі, мистецтві та музиці.